

Sekcia 1- Chemický produkt a Identifikácia spoločnosti

Bežný názov, chemický názov alebo obchodný názov:

Sadze: Nasledujúce druhy a taktiež ostatné druhy s podobnými vlastnosťami vyrábané olejovým spaľovacím procesom a procesmi „lampových sadzí“ používané ruskými spoločnosťami a iné:

	N-110	N234	N330	N339	N660	N990	FlammRuß, prášok
N115	N220	N326	N539	N772	N991		

FlammRuß, granulát

N347	N550	N765	K 354
N375			

Výrobca:
Vid' hore uvedené.

Pohotovostné tel. číslo:
RubberTeam! GmbH – Hamburg
Počas dňa/noci ++49 (0)

170 76 26 929

Sekcia 2 – Zloženie / Informácia o prísadách

Chemické prísady (zložky): Sadze (%hmotnosti) 100%
CAS # 1333-86-4 EINECS # 215-609-9

Sekcia 3 – Identifikácia rizík

Prehľad pohotovostnej situácie:

Horľavé. Oheň nemusí byť vidno v prášku. Pri horení sa uvoľňuje oxid uhoľnatý. Prach môže preniknúť do elektrických zariadení a spôsobiť skraty.

Potenciálne účinky na zdravie:

Oči: Žiadne. Pri vysokej koncentrácii prachu možnosť podráždenia.

Pokožka: Žiadne

Prehltnutie: Žiadne

Vdýchnutie: Vysoké koncentrácie prachu môžu vyvolať podráždenie pľúc.

Chronické: IARC klasifikovalo sadze živočíšnym karcinogénom a možným ľudským karcinogénom (2B). Táto klasifikácia je však založená len na pokusoch na zvieratách. Pre ďalšie informácie Vid' Sekcia - Toxikologické informácie.

Sekcia 4 – Poskytnutie prvej pomoci

Vdýchnutie: Nie je nebezpečné. Ak sa pozorujú ťažkosti pri dýchaní, prejsť na čerstvý vzduch.

Prehltnutie: Nie je nebezpečné. Nie je považované za potenciálnu expozíciu v práci.

Oči: Ošetrujte symptomaticky pri dráždení. Jemne oplachujte vodou, aby sa odstránil prach.

Pokožka: Nie je nebezpečné. Z hygienických dôvodov omyte dané miesto na pokožke. Väčšina podráždení pripísaných sadziám je zapríčinená mydlom a prílišným „drhnutím“. Použite preto jemné, neparfumované mydlo a mäkkší uterák, či obrúsok na postihnuté miesto.

Pokyn pre ošetrojúceho lekára: Ošetrujte symptomaticky pri podráždení pľúc a očí, ak sú prítomné.

Sekcia 5 – Údaje o nebezpečí požiaru a explózie

Teplota vznietenia: Neaplikovateľné.

Dolná medza výbušnosti: Neaplikovateľné.

Horná medza výbušnosti: Neaplikovateľné.

Vznietenie na vzduchu: Možné vznietenie sadzí na vzduchu pri teplotách nad 500°F (269 °C).

Klasifikácia horľavosti: Horľavé, pevné.

Riziká spaľovania: Oxid uhoľnatý (CO) a oxid uhličitý (CO²).

Postup pri požiari: Obvyklá rozprašovacia aplikácia vody a/alebo exklúzia (vylúčenie) vzduchu.

Hasiace prostriedky : Veľké množstvo vody. Použiť na schladenie pod teplotu vznietenia a/alebo vylúčiť vzduch. Voda, hmla, pena, CO², suché chemikálie. Palety sadzí klesajú vo vode, avšak prach má tendenciu plávať.

Ochranné vybavenie: Použite kompletnú protipožiarnu ochrannú výbavu. Ako pri ostatných požiariach, noste samostatný dýchací prístroj (SCBA) tlakový (schválený MSHA/NIOSH).

Neobvyklé riziká požiaru: Nemusí to byť zrejmé, že sadze horia až kým sa materiál nerozpadne a objavia sa iskry. Doporučuje sa preto ešte minimálne počas 48 hodín pozorovať sadze prítomné v požiari na zaistenie neprítomnosti akýchkoľvek čmudiacich látok. Jemný popolček a prach môžu zapríčiniť elektrické skraty, ktoré sú schopné preniknúť do elektrických zariadení, ak nie sú dostatočne tesne uzavreté.

Informácie o explózií: National Electrical Code (NEC) je odvodený zo štandardu NFPA 70, a je uvedený v OSHA nariadeniach. V rámci NEC, kapitola 5 článok 500.3, sadze sú zahrnuté pod FPN N°. 14, skupina F prach, ak obsahujú viac ako 8% celkových prchavých (výbušných) látok. Sadze obsahujúce menej ako 8% celkových prchavých látok nie sú považované za látky predstavujúce riziko explózie. SRCC sadze obsahujú jednoznačne menej ako 8% celkových prchavých látok.

Sekcia 6 – Opatrenia pri havarijnom úniku

Čistiace opatrenia pri rozsypaní: Rozsypaný materiál by sa mal povysávať, alebo ľahko postriekať vodou a pozametať do vhodnej nádoby, aby sa zabránilo vzniku prachu.

Environmentálne bezpečnostné opatrenia: Sadze nie sú nebezpečný odpad. Vyviešť na skládku alebo do spaľovne odpadov v súlade so štátnymi a miestnymi nariadeniami.

Sekcia 7 – Manipulácia a Skladovanie

Bezpečnostné opatrenia: Zabráňte vystaveniu vysokým teplotám, plameňom a silným oxidačným činidlám. Sadze absorbujú vlhkosť a pary zo vzduchu. Nádoby preto tesne uzatvorte a zabráňte tak pohlcovaniu prachu a vlhkosti/pary.

Osobité bezpečnostné opatrenia: Pri uzatvorených priestoroch obsahujúcich sadze, overte možnosť zvýšených hladín CO a CO², alebo nedostatok kyslíku. Riadť sa metodikou OSHA Confined Space Entry Procedure, pri vstupe do uzatvorených, stiesnených priestorov.

Sekcia 8 – Kontrola pri expozícii / Osobná ochrana

Limity pri pracovnej expozícii:

ACGIH TLV = 3.5 mg/m³ 8 hodín TWA, 40 hodín /týždeň.

OSHA = 3.5 mg/ m³ 8 hodín TWA, 40 hodín /týždeň.

Osobné ochranné vybavenie (PPE):

Oči: Proti prachu sa doporučujú ochranné okuliare alebo ochranný štít. V priestoroch, kde je prítomný prach sa nedoporučujú kontaktné šošovky.

Rukavice: Nevyžaduje sa.

Ochranné oblečenie: Nevyžaduje sa.

Ochrana pri dýchaní: Pri bežnom zaobchádzaní žiadna. Použiť NIOSH/MSHA schválený čistič vzduchu – prístroj v prípade, ak hladina sadzí prekročí OSHA PEL 3.5 mg/ m³ 8 hodín TWA. Odkaz na OSHA – 29 CFR 1910.134.

Sekcia 9 - Fyzikálno – Chemické vlastnosti

Fyzikálne skupenstvo:	Tuhý, Pevný prášok.	Farba:	Čierna.
Čuchový prah:	Neaplikovateľné.	PH:	Neaplikovateľné.
Rýchlosť odparovania:	Neaplikovateľné.	Bod varu:	Neaplikovateľné.
Rozpustnosť vo vode:	Nerozpustné.	Hustota pár:	Neaplikovateľné.
Bod topenia/tuhnutia:	Neaplikovateľné.	% prchavých na objem:	Neaplikovateľné.
Merná hmotnosť:	1.7-1.9 (voda=1)	Tlak pár:	Neaplikovateľné.
Sypná hmotnosť:	18 do 30 lbs./ft. ³ , pelety. 8 do 10 lbs./ft. ³ , prášok.		

Sekcia 10 – Stabilita a reaktivita

Chemická stabilita:	Stabilné.
Nekompatibilné látky:	Silné oxidy.
Nevhodné podmienky:	Kontakt so silnými oxidačnými činidlami; prekročenie teploty vzplanutia 500 °F (260°C); nadmerné teplo plameňa.
Reaktivita:	Možnosť exotermickej reakcie pri kontakte so silnými oxidačnými činidlami, napr. bromičnany, chloráty, dusičnany.
Riziko rozkladu:	Neaplikovateľné. Pri horení uvoľňuje oxid uhoľnatý (CO) a oxid uhličitý (CO ²).
Nebezpečná polymerizácia:	Neaplikovateľné.

Sekcia 11 – Toxikologické informácie

Chronické vdychovanie:

Štúdie: Epidemiologické štúdie uskutočnené na pracovníkoch v priemysle spracovania sadzí v Severnej Amerike a Západnej Európe nepoukazujú na žiaden dôkaz ohľadne klinicky významných, nepriaznivých účinkoch na ľudské zdravie pri pracovnom vystavení a kontakte so sadzami. Prvotné štúdie v bývalom ZSSR a Východnej Európe poukazujú na výskyt dýchacích ťažkostí medzi pracovníkmi pri kontakte so sadzami, vrátane: bronchitída, pneumokonióza, emfyzém a rinitída. Platnosť týchto štúdií je však sporná,

vzhľadom k neadekvátnosti daného projektu a metodiky, nedostatku vhodnej kontroly ohľadne fajčenia, a ďalších zavádzajúcich faktorov ako je súbežná expozícia oxidu uhoľnatému, uhoľnému oleju a výparov petroleja. Okrem toho, prehľad týchto štúdií udáva, že koncentrácie sadzí pracovného prostredia boli podstatne vyššie ako súčasné štandardy pracovnej expozície. V tejto monografii zväzok 65, vydanej v apríli 1996, Medzinárodná agentúra na výskum rakoviny (IARC) prehodnotila sadze a usúdila, že neexistuje dostatočný dôkaz o karcinogénnych účinkoch sadzí na ľudský organizmus.

Štúdie toxicity na zvieratách: Sid Richardson Carbon Co. Sadze obsahujú menej ako 0.1% absorbovaných PAH (polynukleárne aromatické uhľovodíky). V neabsorbovanej forme, v rámci pokusov na zvieratách sa u niektorých PAH zistili karcinogénne účinky. Avšak, žiadny korelatívny karcinogénny efekt sa nezistil na ľudskom organizme pri kontakte so sadzami. U niektorých potkanov experimentálne dlhodobo vystavených nadmerným koncentráciám sadzí a niekoľkým ďalším nerozpustným prachovým časticiam sa pozorovali chronické zápal, pľúcna fibróza a nádory na pľúcach. U ostatných druhov (napr. myši a škrečky) za použitia rovnakých podmienok neboli nádory pozorované. Mnohí vedci, zaoberajúci sa respiračnými štúdiami potkanov sa domnievajú preto, že tieto efekty s najväčšou pravdepodobnosťou vyplývajú z masívnej akumulácie malých prachových častí v pľúcach, ktoré premôžu a zničia tak prirodzený čistiaci mechanizmus pľúc, známy ako fenomén „pľúcneho preťaženia“, a nie zo špecifického chemického účinku prachových častíc na pľúca.

Karcinogenita: Väčšina inhalačných toxikológov sa domnieva, že reakcia nádorov pozorovaná v spomínaných štúdiách na potkanoch je druhovo špecifická a nemá súvislosť s expozíciou u ľudí. Avšak IARC hodnotenie v Monograph Volume 65 prispelo k záveru, že existujú dostatočné dôkazy o karcinogenite sadzí v rámci experimentálnych štúdií na zvieratách. Na základe tohto hodnotenia, a hodnotenia o nedostatočných dôkazoch karcinogenity u ľudí, IARC pri celkovom hodnotení stanovilo sadze ako potenciálny karcinogén na ľudský organizmus. (Skupina 28).

Sadze neboli uvedené ako karcinogén v National Toxicology Program (NTP) ani v Occupational Safety and Health Administration (OSHA). Kritériá The National Institute of Occupational Safety and Health (NIOSH) udávajú, že jedine u sadzí s PAH hladinami vyššími ako 0.1% je podozrenie na karcinogenitu.

Sekcia 12 – Ekologické informácie

Mobilita: Nerozpustné vo vode, nemeniace sa v pôde.

Životnosť / odbúrateľnosť: Biodegradácia nepredpokladaná.

Bioakumulácia: Nepredpokladané, vzhľadom k príslušným fyzikálno-chemickým vlastnostiam.

Ekotoxická: Nepredpokladá sa toxicita u vodných alebo suchozemských živočíchov či rastlín.

Sekcia 13- Kauza likvidácie

Klasifikácia podľa zákona: Nie nebezpečný odpad podľa U.S.RCRA (Resource Conservation and Recovery Act). Vyniesť a odstrániť na skládke odpadov alebo v spaľovni odpadov v súlade so štátnymi a miestnymi nariadeniami.

Sekcia 14 – Informácie o doprave

UN číslo: Neklasifikované.

UN vlastný prepravný názov: Sadze.

UN trieda: Neklasifikované.

UN baliaca skupina: Neklasifikované.

IMDG vlastný prepravný názov: Nie objekt na poskytnutie kódu.

U.S. nariadenie železníc: Nie nebezpečný materiál.

Sekcia 15 – Regulačné informácie

Európa: European Inventory of Existing Chemical Substances (EINECS).

EU smernica 67/548/EEC: Sadze nie sú klasifikované ako nebezpečná substancia.

Sekcia 16 – Iné informácie

Označenie na obale: Pozor: Môže spôsobiť ťažkosti pri dýchaní a so zrakom. Vyvarujte sa vdychovaniu prachu. Používať len pri vhodnej ventilácii. Možnosť použiť NIOSH/MSHA schválený čistič vzduchu. Odkaz na OSHA 1910.134.

V prípade styku s očami, opláchnuť vodou. Pri vdýchnutí a vzniku ťažkostí, prejsť na čerstvý vzduch. Udržujte mimo dosahu zdrojov vznietenia. Na dodatočné informácie vid' MSDS.

Definície:

ACGIH – American Conference of Governmental Industrial Hygienists
(Americké združenie štátnych hygienikov priemyslu).

ASTM – American Society for Testing and Materials
(Americká spoločnosť testovania a materiálov).

CAS – Chemical Abstract Service (Úrad chemického prehľadu).

HMIS – Hazardous Materials Identification System
(Identifikačný systém nebezpečných látok).

IARC – International Agency for Research on Cancer
(Medzinárodná agentúra na výskum rakoviny).

MSDS – Material Safety Data Sheet (Záznam bezpečnosti materiálov).

NTP – National Toxicology Program (Národný toxikologický program).

OSHA – Occupational Safety and Health Administration
(Bezpečnosť práce a správa zdravotníctva).

PEL – Permissible Exposure Limit (Prípustné limity expozície).

PNA – Polynuclear Aromatic Compounds – (Polynukleárne aromatické zlúčeniny).

TLV – Threshold Limit Value – (Medzná hraničná hodnota).

TWA – Time Weighted Average – (Časovo vážený priemer).

EINECS – European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances
(Európsky zoznam existujúcich obchodných chemických substancií).

EU – European Union (Európska únia).

Vyššie uvedené informácie odpovedajú súčasnemu stavu našich poznatkov a skúseností. Naším úmyslom je opísať náš produkt s ohľadom na možné bezpečnostné opatrenia. Neposkytuje sa žiadna záruka, či vyjadrená alebo obsiahnutá.

Tento MSDS nahradzuje všetky predchádzajúce verzie, a preto skoršie verzie by mali byť z vašich súborov odstránené a nahradené touto verziou.